

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/usa/103383,Gustaw-Pieprzny-Naczelnik-Sokolstwa-Polskiego-w-Ameryce.html>

Dyplom z pochwałą wojskową zasług wojennych Gustawa Pieprznego w okresie służby w Armii Polskiej we Francji, 1918 r. (z zasobu IPN)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Gustaw Pieprzny. Naczelnik Sokolstwa Polskiego w Ameryce

OKRES HISTORYCZNY

(1918-1922) Odrodzenie Niepodległej (1922-1939) II Rzeczpospolita

Autor: KRZYSZTOF PAWLUCZUK 19.09.2023

Uznawany jest za jedną z najbardziej znaczących postaci w historii Sokolstwa Polskiego w Ameryce. Ten zasłużony żołnierz I wojny światowej oraz wojny polsko-bolszewickiej przez kilka dekad decydował o obliczu sportowym i

wychowawczym tej organizacji.

Przyszedł na świat 12 lipca 1894 r. w Kielcach, pod zaborem rosyjskim, w rodzinie o tradycjach powstańczych i patriotycznych. W 1904 r., z powodu szykan oraz zagrożenia aresztowaniem ojca Gustawa, cała rodzina Pieprznych wyjechała do Stanów Zjednoczonych. Zamieszkali na stałe w Chicago. Niemal natychmiast Gustaw zaczął uczęszczać na zajęcia klas ćwiczących gniazda nr 2 Związku Sokołów Polskich w Ameryce.

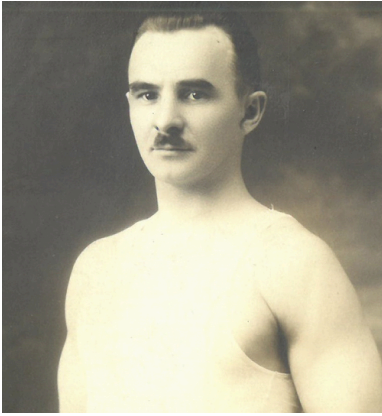
Sen o szpadzie

W 1912 r., marząc o służbie wojskowej, Pieprzny próbował dostać się na jeden z kursów gimnastyczno-wojskowych organizowanych przez Sokolstwo.

W 1912 r., marząc o służbie wojskowej, Pieprzny próbował dostać się na jeden z kursów gimnastyczno-wojskowych organizowanych przez Sokolstwo. Niestety, ze względu na wiek, wszedł jedynie w skład pomocniczej klasy uczniów. Niestety, ze względu na wiek, wszedł jedynie w skład pomocniczej klasy uczniów.

Rok przed wybuchem I wojny światowej dołączył wraz z innymi członkami chicagowskiego gniazda do Gwardii Narodowej stanu Illinois. Zajęcia w Sokolstwie łączył z ćwiczeniami wojskowymi w Gwardii, zwłaszcza w dziedzinie strzelectwa.

Był zaangażowanym sokołem, wyróżniającym się wśród kolegów podczas treningów na przyrządach gimnastycznych. Zaowocowało to powierzeniem mu funkcji podnaczelnika gniazda. W 1915 r. wyruszył w składzie sześciotysięcznego korpusu gen. Johna Pershinga na trwającą niemal rok ekspedycję przeciwko jednemu z przywódców rewolucji meksykańskiej – Pancho Villi – dokonującemu ataków na tereny USA.

Gustaw Pieprzny - wieloletni naczelnik Sokolstwa Polskiego w Ameryce - w stroju sportowym, I poł. XX w. (fot. z zasobu IPN)

Gustaw Pieprzny (pierwszy z prawej) w okresie służby w Gwardii Narodowej Stanów Zjednoczonych, ok. 1915 r. (fot. z zasobu IPN)

Do polskiego wojska

Gdy w Europie toczyły się zmagania wojenne, wziął udział w tworzonych w tym okresie bojowych drużynach sokolich. W 1917 r. został powołany na kurs oficerski organizowany przez Sokolstwo w Kanadzie. W trudnych, zimowych warunkach uczestniczył w tworzeniu ośrodka szkoleniowego dla polskich ochotników do walki z Niemcami w Europie.

Wielokrotnie wyróżniany, zdobył kilka odznaczeń za odwagę w boju. Po zakończeniu I wojny światowej Pieprzny wraz z Błękitną Armią przybył do Polski. W 1920 r. wziął udział m.in. w wyprawie kijowskiej, a potem w Bitwie Warszawskiej.

W grudniu 1917 r., jako dowódca kompani A Pierwszego Batalionu, wyruszył przez ocean do Francji. Na polach Szampanii brał udział w walkach z Niemcami w szeregach 1. Pułku Strzelców Polskich. Wielokrotnie wyróżniany, zdobył kilka odznaczeń za odwagę w boju. Po zakończeniu I wojny światowej Pieprzny wraz z Błękitną Armią gen. Józefa Hallera przybył do Polski. W 1920 r. wziął udział m.in. w wyprawie kijowskiej, a potem w Bitwie Warszawskiej. Szlak bojowy zakończył w randze kapitana, udekorowany najwyższym polskim odznaczeniem wojennym - *Virtuti Militari*.

Gustaw Pieprzny w mundurze

Armii Polskiej, ok. 1919 r. (fot. z zasobu IPN)

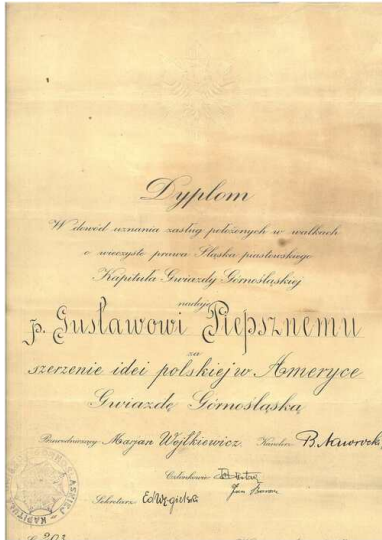
Fotografia portretowa Gustawa Pieprznego w mundurze Sokolstwa Polskiego w Ameryce, I poł. XX w. (fot. z zasobu IPN)

Gustaw Pieprzny (siedzi w środku) w okresie służby w Wojsku Polskim, ok. 1920 r. (fot. z zasobu IPN)

Siewca polskości

Po powrocie do Stanów Zjednoczonych Pieprzny został mianowany naczelnikiem gniazda, a następnie naczelnikiem całego okręgu. W styczniu 1926 r. objął urząd naczelnika Sokolstwa Polskiego w Ameryce. Funkcję tę piastował, z wyjątkiem krótkiego epizodu, przez ponad czterdzieści lat, aż do swojej śmierci.

Dyplom nadania Gustawowi Pieprznemu odznaki „Gniazda Górnośląska”, 1925 r. (z zasobu IPN)

Po wojnie zostało postawione przed nim zadanie zmodernizowania technicznego programu pracy Sokolstwa. Z wielką energią i zaangażowaniem poświęcił się odbudowie ćwiczeń fizycznych w gniazdach. Był twórcą niezliczonej ilości wszelkiego rodzaju materiałów dydaktycznych z dziedziny wychowania fizycznego, programów pracy oraz regulaminów tworzonych dla wszystkich szczebli amerykańskiego Sokolstwa.

Przez szereg lat prowadził lub organizował kursy i szkolenia dla instruktorów oraz wychowawców dzieci i młodzieży. Kierował letnimi obozami, wizytował setki gniazd, przeprowadzając lub nadzorując egzaminy. Był niestrudzonym propagatorem ćwiczeń gimnastycznych i lekkoatletyki w Sokolstwie.

Gustaw Pieprzny (stoi pierwszy z lewej) podczas kursu gimnastycznego Okręgu IV Sokolstwa Polskiego w Ameryce, 1968 r. (fot. z zasobu IPN)

Zmarł 18 listopada 1970 r. w wieku 76 lat i został pochowany na cmentarzu parafii św. Wojciecha w Pittsburghu.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ